

Articulus III.

De reliquis peccatis caritati oppositis.

S. Thomas II. II. q. 37—42 alia peccata erudite pertractat, quae caritati opponuntur: discordiam, contentionem, schisma, rixam, seditionem. Quorum tria posteriora, quum *injusta* laesione perpetrentur, postea, quando de justitia et de singulis ejus objectis loquemur, commodius referentur. Imo id in mentem revocari convenit, omnibus illis peccatis, quibus justitia erga alterum laeditur, laedi simul etiam caritatem, non autem e converso.

678 De prioribus pauca addam ex S. Doctore.

I. Discordiam vocat S. auctor dissensum seu disjunctionem plurium voluntatum in aliqua re. Discordia opponitur concordiae, qui est effectus caritatis utpote voluntates plurium in unum colligentis.

Discordia tunc peccatum *mortale* est, quando scienter aliquis dissentit cum aliis *in bono necessario*. Quum igitur plerumque dissensus non sit in iis, quae necessario prosequi debemus, neque in iis, quae pro bonis vel melioribus certo cognoscuntur, discordia saepe nullum, saepe veniale peccatum est.

679 II. Contentio ex eodem S. Thoma ib. q. 38 a. 2 cum discordia cohaeret: „Sicut discordantes aliqui sunt ex hoc, quod stant corde in propriis (sc. in proprio sensu); ita contententes sunt aliqui ex hoc, quod unusquisque *verbo* id, quod sibi videtur, defendit.“

Evadit tunc peccatum mortale, quando est *impugnatio veritatis*; quod intellige de peccato mortali ex genere suo non toto. Nam ut sit re vera ex objecto suo peccatum mortale, requiritur, ut agatur de veritate magni momenti: si enim eam nosse aut ignorare parum interest, ex materiae parvitate veniale peccatum ejus impugnatio erit.

Magis etiam si contendens id, quod sibi falsum videtur, impugnat, per se certe non peccat, nisi forte temere agat: per accidens excedendo modum in contentione peccare potest, quod per se veniale est.

680 III. Schisma theologico sensu sumitur pro peccato, quo aliquis se separat ab unione Ecclesiae. Quod peccatum opponitur proxime quidem subjectioni supremo Ecclesiae capiti debitae, ultimim caritati, in qua Christus Dominus omnes fideles suos per supremum caput visibile conjungi et conservari voluit: attamen eo ipso, quod illa subjectio erga supremum caput vinculum unitatis est, schisma jure dicitur *directe opponi unitati*, „quam caritas facit, quae non solum alteram personam alteri (i. e. singulari personae) unit spirituali dilectionis vinculo, sed etiam totam Ecclesiam in unitate spiritus“. S. Thom. I. c. q. 39 a. 1. Igitur qui non vult subjacere Romano Pontifici legitime electo atque ita se a reliquo Ecclesiae corpore impius separat, schismaticus est, sive sibi aliud caput creare nititur, sive non.

Quod peccatum mortale esse, est evidens; imo est unum ex gravissimis peccatis, quia quantum ex se est, destruit bonum sociale supernaturale. Bene autem S. Thom. I. c. a. 2 docet, ex genere

suo infidelitatem sive haeresim peccatum esse gravius quam schisma, non solum ex eo, quod haereticus sit simul etiam schismaticus, non autem e converso, sed etiam si ipsa illa peccata in se solis spectantur secundum propriam virtutem, cui opponuntur. „Illud peccatum,“ ait S. Doctor, „quod majori bono contrariatur, ex suo genere est gravius: sicut peccatum in Deum, quam peccatum in proximum. Manifestum est autem, quod infidelitas est peccatum contra ipsum Deum, secundum quod in se est veritas prima, cui fides innitur; schisma autem est contra ecclesiasticam unitatem, quae est quoddam bonum participatum, et minus quam sit ipse Deus. Unde manifestum est, quod peccatum infidelitatis ex suo genere est gravius, quam peccatum schismatis, licet possit contingere, quod aliquis schismaticus gravius peccet, quam quidam infidelis, vel propter majorem contemptum, vel propter majus periculum, quod inducit, vel propter aliquid hujusmodi.“

Ceterum quae de schismate amplius dicenda occurrunt, vide in tractatu de „*censuris ecclesiasticis*“: siquidem schismatici etiam inter eos sunt, qui gravissima poena ecclesiastica puniantur.

Brevis recapitulatio eorum peccatorum, quibus praecipue ⁶⁸¹ caritas, quam homo sibi et proximo debeat, graviter laedatur:

1. Propriae vitae vel corporis integritati grave damnum vel sine sufficienti causa grave ejus periculum inferre.
2. Sibi ipsi cum oppositione contra divinam providentiam mortem optare: magis etiam necem sibi inferre.
3. Supernaturalem animae vitam non solum peccato mortali extinguere, sed diuturna impenitentia grave periculum aeterni exitii subire.
4. Proximum interno odio prosequi, malum ei optare, inferre velle, de ejus malo laetari, ejus bonis invidere.
5. Aliquem a communi oratione positive excludere.
6. Aliquem a communibus benevolentiae signis, ipsi aut pro sua conditione aut pro circumstantiis debitis, excludere.
7. Offensori satisfactionem congruam offerenti et veniam petenti eam denegare.
8. In necessitate proximo non succurrere, quando regulae caritatis id severe exigunt.
9. Si commode fieri potest, atque fundata spes fructus existit, proximum a peccato non retrahere, nec corrigere.
10. Opitulationem proximi ejusve correctionem, etsi cum graviore incommodo connectatur, negligere si muneris ratio id exigat.
11. Alteri scandalo esse, seu ad *periculosa* grave allicere, ut: jussione, suasionem, praestita sinaturalenti causa ansa et occasione.
12. Cum altero ad peccatum pernaturale cooperari aut formaliter, aut sine causa justa vera vitia gravi materialiter tantum.

Quibus adde peccata modo ex *ratione* nota.